

פה על המושבה, תחת עץ שיקמה שנטע בעצמו.

בנו של מרדכי ברניצקי, שלום, המשיך בעסקי הבניה, המיסחר והחקר לאות של אביו. לשלום היה פונדק ב-בנימינה, אחת המיסעדות המצליחות ביר תר בארץ. בצד הכביש הישן חיפה-תל-אביב, שלום עבר להתגורר בחיפה ועימו מישפחת ברניצקי.

בנו של שלום, יוסי ברניצקי, לא היה מוכשר לעסקים, כיתר בני מישפחתו. הוא פתח לו עסק קטן לדורי-שמש באר זור חיפה והעסיק שני פועלים. בתו, ליר אורה, הוותה השבוע, כי "המצב הכספי של אבא לא היה כל כך טוב בזמן הר אחרון". גם אנשי המישרה שעסקו ב-חיפושים אחרי עופר, נדהמו לגלות את גופתו של סבא של עופר. הוא היה מוכר לנהל. לאחרונה נפוצו ממועות בחיפה על הקשיים הכספיים של יוסף ברניצקי.

למרות שלא ירש את החוש המיסחרי, ירש יוסף ברניצקי את החוש הציבורי. הוא היה עסקן ציבור מוכר בחיפה, ונודע כבעל לב רחמן ותורם ומתרים מאין כמוהו. יוסף ברניצקי הקדיש שעות רבות מחייו דווקא לילדים הבריאים. הוא היה מפקד מכבי הצעיר בחיפה, וכשעבר את גיל העמידה היה מפקד פס"ח, חזרוע הדי סמי-צבאית המסייעת לצה"ל ולהג"א בעת מלחמה.

מדי יום העצמאות נהג יוסף ברניצקי לערוך מסיבה בביתו למכובדי העיר. בי מהלכה, שם שהכל היו עליונים משמים. היה יוסף משבית את האווירה הליצנית והקליר לה. הוא היה קם ואומר בשפתו המייוחדת: "תשמחו בנשף, אבל אל תשכחו את מי שלא יכול היה לבוא, תירמו למען אלה שאינם יכולים לשמות". הקרואים היו שולפים את פנקסי הצ'קים שלהם חותמים וחוררים להילולא.

הנכד

האהוב מכל

יוסף היה מחפש מישפחות דלות במצעים שאינן יכולות לערוך תגרי גות ברמיצוה לבניהן. הוא היה תורם מכיסו, מתרים אחרים ועורך מסיבות מטר ארות לנערים. אולי משום כך הוא לא הפסיק לדבר בשבועות האחרונים על בר-המיצוה של עופר. הטרידה אותו ה-שאלה, כיצד להכין לנכד האוטטיסטי מסי-בה ראווה לשמה — בעוד שנתיים, אשתו של יוסף, אהובה, נמרצת ופע-לתנית, עסקה אף היא בפעולות ציבוריות.

יוסף לא יכול היה שלא להיזכר בסיפור רים של סבתא ריבקה, שהיתה מנהלת סניף ויצ"ו בראשון-לציון, כאשר אשתו אהובה החלה לנהל את המחלקה המי-שפטית של ויצ"ו בחיפה, לבני הזוג בר-ניצקי יש שתי בנות. ליאורה, אמו של עופר, אשה נאה בעלת פנים המפיקות טוב-לב, ואחותה, מלכה ינושבסקי, ליא-רה רה הביאה לו שלושה נכדים, את עופר ואת אחיו ואחותו, ואילו מלכה, הנמצאת עתה בחודשי הריגנה האחרונים, הביאה לו נכד נוסף, היום בן שנה וחצי.

אולם יותר מכל אהב יוסף את נכדו עופר. יתכן שאהבה זו מוסברת בעובדה שעופר היה הנכד הראשון, ואולי משום שיוסף אהב את אלה שהוא יכול לעזור להם. אולי גם משום שעופר הרגיש בחר שני המוגבלים, כי סבא הוא איש טוב, וגילה כלפיו סימני-חיבה, שהם נדירים ביותר אצל ילדים אוטיסטים.

חיים

של ניתוק

את כל שנות חייו האחרונות הקי-דיש יוסף ברניצקי לעופר. כל עולמו סבב סביב עופר. כשגילה, כי נכדו אר-טיסט, החל יוסף להתעמק בעיית האר-טיסט. כמו כל בני מישפחה שבהם פגעה מחלה גוראה זו, נע מצב רוחו בין תיקוה כוונת ושמעות על דרכי ריפוי חדשות ורופאים שרלטנים, לבין אכזבה למצב אחד לא הגיע יוסף: למצב בה-השלמה. ליאורה בתו הבינה בשלב מסו-י שישנו מה לעשות כנגד המחלה. היא ולהשלים. אופיו של יוסף

קנר, שחקר את המחלה יודע מה היטב: "אוטיזם היא מחלה כנפשית אך שונה בהחלט מהחלה הנפשית". הפסיכולוג ה-ד"ר שבתאי נוי קובע: "זו התפר-עה הנפשית הקשה והטוטאלית ביותר מבין כל הפרעות הנפש. בכל הפרעה אחרת

ראיון מיוחד

עם אם הילד ואלמנת הסב

הרג אותו והתאבד. אחרי שהסברתי להם, דנה אמרה לי: "אמא, לנו כבר אין בעיות, אבל תבטיחי לי שאת המשיכי לעזור לילדים האחרים".

סיפרה הפכתא, אהובה ברניצקי, שאיבדה בשי-בוע שעבר את בעלה ואת נכדה:

אני דורשת את דמו של בעלי יוסי. אני לא אעבור על זה בשתיקה. שנים דפקנו על שולחנות וטרקנו לנו דלתות. אני רוצה שקורבנו של בעלי יביא תועלת לכל החלכאים והנדכי-אים. כל האוטטיסים, החרשים והעיוורים.

שנים רבות עשה יוסי כל מה שהיה יכול. רק עכשיו הת-ברר לנו שהרבה דברים אפילו לא ידענו. לפני יומיים בא אלי אדריכל וסיפר לי, שיוסי בא אליו וביקש ממנו לתכנן בית לילדים אלה. יוסי הבטיח לו ששיגי מימון מנדבנים.

לא לכל אחד יש אומץ לעשות את מה שהוא עשה. אילו לאנשים היה כוח נפשי, הם היו עושים כמהו. אנחנו חוקים, ואצלנו האדם הזקוק צריך לידו את הבריאה.

איך עירי שלי, עיר שמכבדת את יושביה, עיר שאורחיה משלמים מיסים, יכולה להרשות שאורח שלה יסתובב בלי אפ-

בוקר ההלוויה הכפולה העניקו שתי הנשים השכולות, ליאורה אביגדורי ואמה, אהובה ברניצקי, ראיון מיוחד ל-

העולם הזה.
סיפרה ליאורה, שאיבדה בשבוע שעבר את בנה ואת אביה:

"עופר נולד בניחוח קיסרי, בגלל בעיות רפואיות שלי. כשהיה בן שנה התחלתי להרגיש כי משהו אצלו משונה. התחילו הביר-קורים האוטטיסטים אצל רופאים. רובם אמרו לי: "חכי קצת, לא כולם מתפתחים כמו שרון". כשעופר היה בן שלוש, אמר לי אחד הרופאים: "יש לך ילד אוטיסט".

כבר אז היה ברור לי, שהוא נשאר בבית. הוא הבן שלי, וזהו זה. אך אילו רק היו מסבירים לי איך לשקט אותו, איך להפוך אותו לעצמאי, הייתי עושה את זה.

עד גיל שש הלך עופר לגן-ילדים שהיה שייך למישרד-הבריאות, שם שהה כל יום עד שעה אחת בצהריים. כשהיה בן שש אמרו לנו: "תקחו את הילד לבית-ספר למפגרים". לא היתה לנו ברירה, אז עשינו זאת. אחרי הרבה לחצים עשו לנו טובה והפנו אותנו למיבנה הסמוך לבית-הספר למפגרים, ברחוב בית-לחם 55 בחיפה. הקימו שם כיתה של עשרה ילדים אוטיסטים מחיפה. הגג דולף, רטיבות בכל, אין חימום, אבל המורות היו נהדרות. עבדו ועבדו ולא התלוננו, ועוד דירבנו אותנו, את ההורים.

ניהלנו חליפת מיכתבים עם העיריה בדבר הטיפול בעופר ובילדים האוטטיסטים האחרים. לבסוף הגיע מיכתב מד"ר אגוז, מנהל ליסכת-הבריאות המחוזית, שכתב לנו: "התברר לי ש-קיימים חילוקי-דעות מיקצועיים עמוקים בין בעלי המקצוע, בעניין צורת הטיפול האופטימלית בילדים אלה. ביקשתי מדי-ניות והכוונה". את זה אני ידעתי בלעדיו. יש חילוקי-דעות, אבל אלה לא צריכים למנוע טיפול. עד גיל שש יש טיפול ואחריו פתאום צריך מדיניות?

עופר הבין כל דבר. הוא לא היה מתפרץ, וזה בניגוד לתכור-נה דיי-שכיחה אצל ילדים אוטיסטים. הוא לא דיבר ולא היה מסוגל לשרת את עצמו בבית. בגן הוא אכל לבד, בבית לא. הוא היה נבון. ידע על מי הוא יכול לעבוד. בבית היה מתחנך, פעם, כשהגיעה המורה לביקור, הוא רץ מהר למיטבה, לקח מולג והתחיל לאכול לבד, דבר שמעודו לא עשה קודם לכן בבית.

מחפשים

רופאי-אליל

עופר אהב להתבונן בטלוויזיה ולשחק במקלות-כביסה. הוא בנה מהם מעין בניינים וידע תמיד בדיוק מה חסר לו וחיפש את זה בכל הבית. כשרצה משהו, הוביל אותי או את אבא שלו למקום שבו רצה.

הקשר בין אבא לביני היה חזק מאד. הקשר בין אבא לעופר היה קשר בלתי רגיל. עופר אהב את שנינו אהבת-נפש. אני חושבת שכשאבא עשה מה שעשה הוא חשב עלי. הוא רצה שאני אוכל לחיות חיים יותר נוחים. אבל ברור לי שאבא קרא אותי לא נכון. מעולם לא חשבתי שאני קורבן, לא חשבתי שאני טובלת ממשוה. עופר היה הבן שלי בדיוק כמו שאייל ודנה הם הילדים שלי. הוא היה אמנם ילד עם בעיות מיוחדות דות אך מעולם לא נהגנו בו יחס שונה. כשאייל היה מביא חברים הביתה הוא היה גאה להציג את אחיו: "תנה האח שלי, שהוא אוטיסט".

בטיפול בילד אוטיסט יש שלושה שלבים. הראשון הוא החיפוש. מחפשים מה לא בסדר אצל הילד. שואלים מה קורה? מה עושות? אחר כך, כשהרופאים אומרים מה יש לילד, נזר-רק השלב של התיקוה. מקווים עוד ועוד. מחפשים רופאים ורופאי-אליל. מחפשים פיתרון בכל כיוון. השלב האחרון הוא שלב ההשלמה. את יודעת שזה הבן שלך ואת יודעת שהבית הוא של המישיפחה שהילד הוא חלק ממנה. אז מחפשים דרכים להפוך את החיים לנוחים יותר ולגרום מינימום בעיות לשאר הילדים.

סיפרתי לילדים שלי בדיוק מה קרה. אחרי התייעצות עם שני פסיכולוגים אמרתי להם שסבא אהב מאוד את עופר וחשש שלא יהיה לו טוב בעתיד. לכן, בגלל האהבה הגדולה, הוא

האם ליאורה (מימין), ליד הסבתא אהובה כהלווייה יותר מדי אהבה

שרות לסדר את ילדיו. איך ראש-עיר כמו אריה גוראל יכול להקים שער לכבוד סאדאת, ולכתוב לנו מיכתב שאין תקציב לדוד חימום ושהילדים יסתפקו בקומקומים של מים חמים לש-טוף את הידיים.

יוסי שמר את כל זה בלב, כבר הרבה זמן. היצוגית הוא היה סמל האופטימיות. מחייך, עוזר לכולם, מתרים אחרים ועוסק בעבודה ציבורית. אבל בפנים הוא סבל. מה ששבר אותו היו הטיפורים על מורע והכתבה בטלוויזיה על הילדה המפגרת שקיבלה מדליית-זהב על ציור השלום שלה. את התוכנית ראינו ביחד. באמצע הוא כל-כך התרגש, שהתחיל להויע ולהויל דמעות. הוא היה ממש בפאניקה. נתתי לו כדורי-הרגעה.

רק אחרי שהוא מת התברר לי כי הוא הסתובב בכל המוסד-דוה בארץ, ביקר בכל מיני מקומות והודעווע. הוא לא רצה שעופר ייאר לבד. הוא כל כך אהב את ליאורה, שלא יכול היה לראות אותה עם עופר.

האדם הזה, הקדוש הזה, בעלי הקדיש את חייו לילד והקי-ריב את חייו למימסד. המוסדות שאליהם הוא פנה היו אטור-מים ומולוים. מה איכפת להם אם הילד יצור חי ואם היצור החי הזה חם או קר, ואם הוא משחק על הריצפה בחורף. אבל היצור הזה הוא שלי, הוא נכדי שלי.

אני דורשת את דמם של בעלי ושל נכדי. דמו של יוסי לא יהיה לשווא. אני אלחם נגד כל אלה שהשתמשו מלמלא את חובתם, נגד אלה שמה שהיה חשוב להם זה שהילדים יתפגרו יותר מהר ויניחו אותם לנפשם.

בסיגנון ההבעה המקובל בעולם הבריאה — הלא-אוטיסטי. לעיתים היה יוסף ברי-ניצקי מקוה שגם ההנחה, כי המחלה השוכת-מרפא התגלה ככוונת, לפחות ב-מיקרה של עופר. לעיתים התנחם במי-צא, שלפיו אפשר לטפל במחלה.

בצל אימה

וחרדה

אדם עך מהרה למד יוסף לדעת, שהחברה הישראלית ומוסדות האי-ש-פוח בארץ לא רק שאינם בנויים וערוכים כדי לטפל בילדים האוטטיסטים אלא גם מתעלמים מהם. הוא התרוצץ בין המוסד-דוה השונים, התחנן, ביקש, איים, צעק, אך לא השיג תוצאה שתניח את דעתו.